

Social hållbarhet

3/3 Kjell Hansen, universitetslektor i etnologi, SLU, Uppsala Docent i etnologi, gästforskare vid enheten för landsbygdsutveckling.

Social hållbarhet

Den tredje mars fick CERUM besök av Kjell Hansen, universitetslektor i etologi och landsbygdsforskare. Kjell höll ett intressant och välbesökt seminarium om ett av hållbarhetsbegreppets tre ben, social hållbarhet. Inledningsvis konstaterades att hållbarhetsbegreppet kommit att bli ett på senare tid populärt och i dagens samhällsplanering närmast ofrånkomligt begrepp. Begreppets något flytande innebörd har gjort det anpassningsbart och användbart i åtskilliga situationer. Den vetenskapliga diskussionen på området består i dag i hur mätningar, uppskattningar av hållbarhet ska gå till. Kan en kommun vara mer hållbar än en annan? Och vad är nästa steg när en kommun blivit hållbar? Vidare resonerar Kjell om definitionen social hållbarhet som "ett långsiktigt stabilt samhälle där människan trivs." Av detta följer tre frågeställningar, hur långt är långsiktig? Vad är samhälle? Vad är trivsel?

Indikatorerna

Vanligtvis när forskare resonerar om hållbarhet används indikatorer i försök att mäta hållbarhet. Några av de centrala indikatorerna för att utvärdera begreppet social hållbarhet är, delaktighet och demokrati, nätverk, sociala -relationer, folkhälsa, jämlikhet, jämställdhet, service, sysselsättning, ekonomisk fördelning och demografi. För att visa komplexiteten i begreppet och den vaga mätbarheten exemplifieras med folkhälsa. Antag att folkhälsa är att vara frisk, således är ohälsa att vara sjuk, med andra ord kan antalet sjukdagar indikera på hur frisk, sjuk en befolkning, en by eller ett samhälle är. Men är det så lätt? Kan inte antalet sjukdagar indikera livskvalitet, att människor väljer att vara "sjuka" på grund av att vi i svensk kontext har en väl fungerande samhällsapparat med välfärd som i viss mån tillåter oss att vara just sjuka. Detta är exempel på hur Kjell Hansen resonerar i sina försök att konkretisera hållbarhetsbegreppet, att indikatorer kan vara problematiska och inte alltid entydiga. Ett annat resonemang rör likalydande händelser som med platsen kan få olika betydelse. Det tydliga exemplet är nedläggelse av den lokala skolan, som antingen skapar apati eller handlingskraft hos byinvånarna.

Tillgänglighet och kostnader

Andra sätt att försöka mäta hållbarhet, är i tillgänglighet och i kostnader. Hur detta fördelar sig i rummet är intressant ur ett norrländskt perspektiv, där jämlikhet ses som något centralt och där ojämlikhet skapar avundsjuka och problem. Är då jämlikhet att en by med fåtalet invånare i Norrlands inland har tillgång till samma infrastruktur som det stora flertalet i storstaden Stockholm. Svaret är inte självklart.

Trivsel och livskvalitet

Trivsel och livskvalitet, den tredje komponenten i definitionen av socialt hållbar utveckling har sin vetenskapliga grund i den franske sociologen Dykern. Han myntade begreppet "Anomi" (kris) ett faktiskt samhällstillstånd eller en skillnad mellan hur vi vill att ett samhälle skall vara. Vidare resonerar Dykern att samhällen präglade av anomier inte är hållbara. Kjells avslutande resonemang om hållbar social utveckling handlar om välfärd, det måste finnas grundläggande förutsättningar (så som de beskrivs av FN, sysselsättning, fattigdomsbekämpning, utbildning, likabehandling, bostad, effektiv brottsbekämpning). Först när detta är uppfyllt, kan den tilltro om framtiden byggas som är en av grundstenarna i ett socialt hållbart samhälle

Kontakta:

Kjell.Hansen@sol.slu.se